

EĞRİSİ DOĞRUSU

Denizcilik Tarihimizi
Öğrenmek İstiyorsanız

GEÇENLERDE yazdığım "Basının İç Sorunları" başlıklı yazıma süreklilik kazandırmayı düşünürken, siyasi ve sosyal alanda ciddiyetini kabul ettiğim bir gazetemizin birinci sayfasını görünce bundan vazgeçtim. Bu birinci sayfanın yarısını dört magazin haberi ile bir tane üç yıl önceki polis olayını anımsatma bilgisi oluştuyordu:

ORHAN
KOLOĞLU

Son Bahar'da aşk sürececek mi? - Mustafa (Sandal) bana sansür uyguluyor - Eşi Sibel Can'ın kasasını boşaltmış - Süper Avcı'yı nişanlısı terk etmiş - Oğlumu üç yıl önce öldüreni bulun.

Siyaset ortamındaki ve siyasilerimiz arasındaki kısırlığın okuyucuyu da bıkırmış olmasının bir yansıması sayıyorum. Bu yüzden eleştiriye lâyık da olsa üzerinde durmamayı yeğledim. Onun için bugün kültür hayatımıza renk katan bir yeni yayını tanıtmaya çalışacağım.

Deniz Kuvvetleri Komutanlığı'nın girişimiyle "Türk Denizcilik Tarihi" iki cilt olarak Temmuz 2009'da yayımlanmış bulunuyor. Önemli yanı, sadece bilimsel araştırma yapanlara hitap eden bir çalışma olmaması. Önsöz'ünde Deniz Kuvvetleri Komutanı **Oramiral Metin Ataç** belirlenen hedefi şöyle açıklıyor:

"Denizciliğe ait pek çok konuyu aydınlatma kavuşturan ve konunun uzmanları kadar meraklısına ve öğrenciye seslenen iki cilt..."

Özellikle bu değerlendirme sebebiyle tanıtımını gerekli bulduğum eserin, başlangıçtan 17. yüzyılın sonuna kadarki süreyi kapsayan birinci cildinin editörleri **Prof. İdris Bostan** ile **Prof. Salih Özbaran**, 18. yüzyıl başından günümüze kadarki süreyi oluşturan ikinci cildinkiler ise **Prof. Zeki Arkan** ile **Em. Koramiral Lütfü Sancar**.

Orta Asya'daki bölgelerinde deniz bulunmadığı için nehirlere "tengiz" diyerek bu ilişkiyi başlatan Türklerin, önce Hazar ve Baykal gibi göllerle denemelerinden sonra Akdeniz'le - ve ona bağlı olarak Karadeniz ile - temasa geçince bu konuda da nasıl dünya çapında bir role soyunduğunu birinci ciltte öğreniyoruz. Türklerin Akdenizliliğini ve sadece iyi at koşuturan olmaktan çıktığını iyice anlamak için birinci cildi dikkatle okumak gerekiyor. 1518 yılına ait Gelibolu'daki Osmanlı donanmasında görevli Osmanlı denizcileri listesinde 92 reis'in hepsinin de Müslüman olması, sadece Hristiyanlar özellikle Rumlar aracılığıyla bu alanda etkili olduğumuz iddialarını tekzip ediyor. Yanlış anlaşılmasın onlardan etkilenmediğimiz, ya da bizim reislerin arasında kökeni onlardan kişilerin bulunmadığını söylemek istemiyorum. Ancak Türkleştirilerek hizmette bulunduruldukları da bir gerçek. Böylece Osmanlı Akdeniz'deki egemenliğini kurmuştur.

İkinci cilt, yapısı icabı bir kara imparatorluğu olan Osmanlı'nın, örneğin okyanus içinde bir ada olmanın özelliğiyle bambaşka bir yapıya ulaşan İngiltere gibi olamadığını da bize öğretiyor. Dünya hakimiyetini okyanuslara egemen olarak geçiren ve bunu o koşullara uygun teknolojiler geliştirerek sağlayan Avrupalı güçlerin ilerleyişine yetişme çabası içindeki Türk toplumu gündeme geliyor. Kadırga'dan kalyon'a, yelkenli'den buharlı'ya geçişin, denizcilik alanında okul alanının 1775'den itibaren başlayışı ve nihayet Cumhuriyet Türkiye'sindeki durum ayrıntıyla işleniyor.

İlgilenen sade vatandaş gibi öğrencileri de tatmin edecek eserin yayınlanmasını planlayan ve sağlayanlara teşekkür borçluyuz. Bu arada iki cilde de takdire şayan bir tasarım yapısı sağlayan **Boyut Yayinevi**'ni de özellikle tebrik ederim.